

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Уманського національного університету садівництва Міністерства освіти і науки України, м. Умань, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство на підставі прилюдного захисту дисертації «Адаптивні елементи технології вирощування васильків справжніх у Правобережному Лісостепу України» за спеціальністю 201 Агрономія.

«09» березня 2023 року.

Кучер Інна Олексіївна, 1995 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2018 році Уманський національний університет садівництва за спеціальністю «Садівництво та виноградарство».

Працює на посаді викладача-стажиста кафедри плодівництва і виноградарства в Уманському національному університеті садівництва Міністерства освіти і науки України, м. Умань, з 25 жовтня 2022 р. до цього часу.

Дисертацію виконано в Уманському національному університеті садівництва Міністерства освіти і науки України, м. Умань.

Науковий керівник – Улянич Олена Іванівна, доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН України, Уманський національний університет садівництва, завідувач кафедри овочівництва.

Здобувачка має 11 наукових публікацій за темою дисертації, з них 1 стаття у періодичному науковому виданні, проіндексованому в базі даних Scopus, 3 статті у наукових фахових виданнях України:

1. Fedorenko V., Havrilyuk M., Ulianych O., Kucher I., Yatsenko V., Vorobiova N. and Lazariiev O. Effect of superabsorbent on soil moisture, productivity and some physiological and biochemical characteristics of basil. *Agronomy Research*. 2021. № 19(2). P. 394–407.

2. Улянич О. І., Воробйова Н. В., Кучер І. О. Встановлення оптимального строку висаджування розсади васильків справжніх та його вплив на урожайність. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. Сільськогосподарські науки*. Вип. 96. Ч.І. 2020. С.508–519.

3. Kucher I. O. Adaptive variability of basil (*Ocimum basilicum* L.) varieties. *Plant Varieties Studying and protection*. 2021. Т. 17, № 4. С 267–272.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Вдовенко С. А., доктор сільськогосподарських наук, Вінницький національний аграрний університет, професор кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У вступі дублюється «зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами». Також зазначається, що «роботу з питань обґрунтування екологічної безпеки й ефективності виробництва васильків справжніх виконано у 2018–2022 рр.» (с. 18), хоча в анотації до роботи (с. 2), і в самій роботі вказуються 2019–2021 рр., очевидно, зазначені роки 2018–2022 рр. пов'язані з роками навчання в аспірантурі.

2. У практичному значенні результатів (с. 22), є невдале формування думки автора, що робить вираз некоректним: «...збільшенню виходу сухої речовини, незалежно від форми абсорбенту на 0,25–0,45 т/га у сорту Бадьорий та 0,20–0,30 т/га у сорту Рутан, але вміст аскорбінової кислоти на 14,9–5,2 % у сорту Бадьорий, 15,5–6,6 % у сорта Рутан та неістотне зменшення вмісту цукрів». Тому потребує пояснення щодо того, чи вміст аскорбінової кислоти збільшувався чи зменшувався? Хоча з результатів даних досліджень зрозуміло, що він зменшувався.

3. У першому розділі досить детально наведено характеристику об'єкту досліджень, проте латинські назви видів васильків справжніх не виділені курсивом (с. 27).

4. У розділі 2, підпункт 2.2.1 аналіз ґрунтових умов наводиться з посиланням на застарілі джерела (1994, 1998, 1999 рр.), варто було б навести дані, посилаючись на більш сучасну літературу. Одночасно, підпункт 2.2.2. «Погодні умови за період дослідження» аналізуються дуже коротко, без загального наведення окремих його елементів, а саме ГТК. У підрозділі 2.3. «Схеми дослідів» відсутні посилання на характеристику досліджуваних сортів.

5. У розділі 3 на с. 91 ні в таблиці, ні в тексті не наведено абревіатури ферментів, варто було б навести повну назву у примітках до таблиці, або ж вказати її в додатках.

– при аналізі адаптивної мінливості за ознаками «маса рослини» та «врожайність» інтерпретуються лише результати генетико-статистичного аналізу, проте відсутній аналіз власне показників «маса рослини» і «врожайність».

6. На с. 120 представлено рис. 4.10 «Структура конвєсрного виробництва зеленної маси васильків справжніх залежно від сорту і строку висаджування», проте з підпису незрозуміло, це рисунок чи таблиця.

7. Назву розділу 5 «Вплив форми водоутримуючих (абсорбуючих) матеріалів на продуктивність сортів васильків справжніх», варто відкоригувати і замість водоутримуючих залишити тільки абсорбуючі матеріали, оскільки абсорбенти можуть утримувати і накопичувати не тільки воду а й інші речовини.

8. Аналіз фенологічних спостережень проводиться без пов'язування з погодними умовами періоду досліджень.

9. Графічні моделі кореляційних зв'язків доцільно було б винести у додатки, а в тексті залишити тривимірні моделі.

10. У тексті роботи не вказано за якими методами розроблено модель сорту.

11. Більшість представлених результатів наведена у середньому за роки досліджень, варто було б представляти в розрізі по роках досліджень.

12. Загальні висновки роботи досить об'ємні, їх слід відкоригувати і скоротити та зупинитись на аналізі основних показників.

13. У тексті дисертації мають місце помилки технічного, стилістично і орфографічного характеру.

М'ялковський Р.О., доктор сільськогосподарських наук, Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», завідувач кафедри садово-паркового господарства, геодезії і землеустрою.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У назві дисертаційної роботи доцільно було б вказати ботанічну назву культурної форми васильків справжніх (*Ocimum basilicum* L.), з якою працювала здобувач.

2. Згідно з Наказом МОН України № 40 від 12.01.2017 р. зі змінами від 31.05.2019 р. розділ «Актуальність теми» слід змінити на «Обґрунтування вибору теми дослідження».

3. Присвячується значна увага виходу ефірної олії залежно від досліджуваних чинників. У рекомендаціях виробництву Ви рекомендуєте варіанти з кращими результатами (з найбільшим її виходом), проте вивчення даного питання не було у завданні, варто було б його туди винести, адже робота зроблена.

4. У роботі досить часто зустрічається, абсолютна одиниця в одній стрічці, а одиниці виміру на іншій, між даними показниками необхідно ставити нерозривний пробіл (с. 2, 3, 103, 111, 119, 133, 134, 140, 142, 157, 160, 163, 164).

5. Експериментальні дані у роботі висвітлено за 2019–2021 рр., проте на сторінках 18 і 23 вказано, що робота виконувалась у 2018–2022 рр..

6. У другому розділі в підпункті «Дослід 1. Адаптивно-продуктивний потенціал сортів васильків справжніх в умовах Правобережного Лісостепу України» не вказано походження насіння досліджуваних сортів. У цьому ж підрозділі дуже відрізняється структура опису сортів. У одних описаний зовнішній вигляд, а в інших смакові якості та не наведено посилань при описі сортів.

7. У другому розділі не достатньо інформації про розсаду (не вказані параметри при висаджуванні). Розсаду вирощували самотійно, чи закупували? Це стосується усіх трьох дослідів.

8. У розділі 2 було б доцільно надати детальнішу інформацію по складу абсорбуючих матеріалів ТМ «MaxiMarin».

9. У дисертаційній роботі не вказано, чи проводились дослідження васильків справжніх вітчизняними вченими, мало наведено порівняння результатів з іншими вченими.

10. У розділі 3 під таблицями 3.5, 3.7 у примітках потрібно було розшифрувати аббревіатури параметрів адаптивної здатності для легшого сприйняття тексту.

11. Пункт 3.3, с. 91 – автор вказує, що «підвищення активності антиоксидантних ферментів у деяких сортів васильків справжніх вказує на їх посухостійкість». Не зрозуміло, звідки впливає дане твердження. Чому саме посухостійкість, може стресові чинники?

12. У пункті 3.4, с. 92-93 подається багато загальної інформації про роль сорту у технології вирощування, яку варто було б представити у першому розділі, а також відсутні посилання на джерела літератури.

13. У табл. 3.4 (с. 91) вказана аббревіатура АПО, КАТ, СОД, що не розшифрована і тому не зрозуміло, про які показники йдеться мова.

14. У розділі 4 (с. 117) у таблиці 4.2 не позначений контрольний варіант строку висаджування рослин сорту Рутан.

15. Недостатньо обґрунтована мета визначення вмісту хлорофілу та антиоксидантних ферментів.

16. Після кожного розділу у підпункті «Список опублікованих праць за матеріалами до розділу...» слід вказувати не лише статті, а й матеріали конференцій, у яких висвітлені результати наукових досліджень.

17. Відсутня нумерація у додатках актів впровадження результатів досліджень у виробництво.

18. Основний текст роботи складає 161 сторінку, а не, як вказує автор, 164. До основного тексту не входять сторінки, на яких рисунки або таблиці займають весь об'єм сторінки (с. 98, 120, 147).

19. У тексті дисертації зустрічаються невдалі вислови, окремі орфографічні та технічні помилки.

Щетина С.В., кандидат сільськогосподарських наук, Уманський національний університет садівництва, декан факультету плодоовочівництва, екології та захисту рослин.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У завданні досліджень треба об'єднати пункти, які дублюються.

2. С. 13 – незрозумілим с: Ви розробляєте технології чи адаптуєте.

3. В практичному значенні описано технологію постійного надходження врожаю зеленої маси, тобто це конвеєр. В роботі досліджуються елементи, які конвеєра не створюють.

4. «2.4. Методи досліджень» використано загальноприйняті методики досліджень, а генетико-статистичний аналіз розписано досить детально, що робить деяке перевантаження підрозділу.

5. На нашу думку, статистичні моделі, які мають місце в роботі, варто представити лише тривимірними і провести відповідний їх аналіз, а лінійні моделі винести у додатки.

6. У розділі 3 (табл. 3.2) наведено мінливість морфометричних ознак із застосуванням середнього арифметичного значення з стандартним відхиленням та коефіцієнтом варіації. Для кращого сприйняття представлених матеріалів краще було б навести \min - \max значення з стандартним відхиленням та коефіцієнтом варіації.

Під таблицями 3.5, 3.7 у примітках потрібно розшифрувати параметри адаптивної здатності.

У даному розділі (табл. 3.5 і 3.7) не аналізуються параметри КМ, ІЕП, СС, КЗ.

7. Потребує пояснення, чому під час створення моделі сорту васильків справжніх не враховувався вплив шкодочинних факторів.

8. У розділі 3 бажано додати аналіз врожайності, а не взаємодії показників. Для практичного використання даних основний показник це врожайність.

9. По тексту дисертації мало приділено уваги дисперсійному аналізу. Абсолютні значення аналізу наводяться у таблицях/рисунках, проте не використовуються у тексті.

10. Незрозумілим є, для чого в експериментальних розділах дається визначення термінології. Наприклад: розділ 3, с. 83 «хлорофіл», с. 86 «сорт», с. 98 «модель сорту», розділ 4, с. 103 «ростові процеси», с. 112 «лікарська рослина», с. 113 «урожайність культури», розділ 5, с. 123 «абсорбуючий матеріал».

11. Незрозумілим є, чому у розділі 5 зазначається залежність від сортових особливостей, коли там немає сортів різних груп стиглості.

12. У розділі 6 показники економічної та біоенергетичної оцінки аналізуються дуже стисло без використання графічного матеріалу та потребують розрахунково-математичного уточнення.

Кецало В.В., кандидат сільськогосподарських наук, Уманський національний університет садівництва, доцент кафедри овочівництва.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У першому розділі детально проаналізовано народногосподарське значення і особливості біології досліджуваної культури, особливості застосування адаптивних елементів, проте мало інформації вітчизняних вчених з ефективності досліджень по даній темі. Якщо такі дані досліджень відсутні, до цього не проводилися, то потрібно це вказати у висновках до розділу.

2. У розділі 1 латинські назви видів не виділені курсивом.

3. Бажано було б вказати, за якими методами розробляли модель сорту.

4. У підрозділі «2.2.2. Погодні умови за період дослідження» аналіз погодних умов наведений стисло. Бажано було б навести гідротермічний коефіцієнт періоду досліджень.

5. У підрозділі «2.3. Схеми дослідів» рисунки дослідів 1 (фото сортів) не мають підпису.

6. Висновки до розділів 3, 4, 5 і загальні висновки до роботи необхідно відредагувати й акцентувати увагу на основних показниках продуктивності рослини.

7. У тексті дисертації мають місце помилки технічного, стилістично і орфографічного характеру.

Поліщук В.В., доктор сільськогосподарських наук, Уманський національний університет садівництва, декан факультету лісового і садово-паркового господарства.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради;

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Кучер Інні Олексіївні ступінь доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 Агрономія.

Голова спеціалізованої
вченої ради

Валентин ПОЛІЩУК

Рецензент

Сергій ЩЕТИНА

Рецензент

Вікторія КЕЦКАЛО

Офіційний опонент

Сергій ВДОВЕНКО

Офіційний опонент

Руслан М'ЯЛКОВСЬКИЙ